سوورەی ساد لە مەککە هاتۆتە خوارێ و بە (بسم‌الله)وە ٨٨ ئایەتە.

بە ناوی خوای بەخشەر و دڵاوێن.
ساد، سوێند بەم قورئانە کە خاوەن بیرهێنەرە (دەبێ ئامۆژگاری و پەندی لێ وەربگیردرێ)
﴿١﴾ بەڵام کافران گرفتاری غوللوور و جیاوازین ﴿٢﴾ چەن هۆزگەلێکمان کە بەر لەوان بوون
تیابرد، جا هاواریان دەکرد، بەڵام دەرفەت (بۆ ڕزگار بوون) لە دەس چبوو ﴿٣﴾ ئەوانە سەریان
سووڕما کە ترسێنەرێک لە خۆیان (ڕاپەڕیوە و) هاتۆتە لایان: کافران وتیان: ئەمە
جادووگەرێکی زۆر درۆزنە ﴿٤﴾ چلۆن دەیەوێ لە جێی ئەو هەموو بتانەی دەتانپەرست، هەر
خودایەک بپەرستن! ئەمە شتێکی سەیرە ﴿٥﴾ گەورەکانیان کەوتنە ڕێ و وتیان: بڕۆن و لەسەر
پەرستنی خوایانی خۆتان سوور بن، ئەمە شتێکە لە ئێوە داوا کراوە ﴿٦﴾ ئێمە لە
دینەکەی‌تردا شتێ وامان نەبیستووە، ئەمە درۆی سازداراوە ﴿٧﴾ چۆنە؟ لە نێو هەموومانـدا
قورئان تەنیا بۆ ئەو (محەمەد) هاتووە؟ دوودڵیشن کە قورئان من ناردبێتم، هێمان ئازاری
ئێمەیان نەچێشتووە؟ (کە ئاوا بێپەروا قسە دەکەن) ﴿٨﴾ یا گەنجینەکانی چاکە و ڕەحمەتی
پەروەرێنەرت، کە بەدەسەڵاتی بەخشەرە لای ئەوانە ﴿٩﴾ یا فەرمانڕەوایی ئاسمانەکان و زەوی
و ئەوەی لە نێوان ئەم دووانەدایە تایبەتی ئەوانە؟ (ئەگەر وایە) بە نەردیوانـدا بە ئاسماندا
هەڵگەڕێن و بێنە سەرێ (بەری وەحی بۆ پێغەمبەر بگرن) ﴿١٠﴾ لەوێدا سپایەکی شپرزە و
تێشکاو لە چەن دەستە و تاقم هەن ﴿١١﴾ بەر لەوانە هۆزی نووح و عاد و (هەروا) فیرعەون کە
خاوەنی هێز و کۆشکگەلی بڵیند بوون (پێغەمبەرانیان) بە درۆزن دانا و خەڵکیان چوارمێخە
دەکرد ﴿١٢﴾ هۆزی سەموود و هۆزی لووت و یارانی ئەیکە (خاوەنانی لێرەوار: دارستان و
جەنگەڵ: هۆزی شوعەیب) ئەوانیش دەستەگەلێ بەمجۆرە بوون کە پێغەمبەرانیان بە درۆزن
دائەنا ﴿١٣﴾ هیچیەک (لەوانە) نەبوو مەگەر ئەوە کە پێغەمبەرانیان بە درۆزن دانا، جا
ئازاردانی منیان لەسەر پێویست کرا ﴿١٤﴾ ئەمانە بێجگە لەمە چاوەنوار نین کە نەعرەتە و
دەنگێکی ئاسمانی بەسەریان بێت، دەنگێک کە پێویستی بە دووپات بوونەوە نییە ﴿١٥﴾ وتیان:
ئەی پەروەرێنەرمان بەر لە گەیشتنی ڕۆژی حیساب پسوولە و بەش و نامەی کردەوەمان
بدەرێ ﴿١٦﴾

دکتور سا لح ئیبر اهیمی

لەڕاست ئەوەی دەیڵێن خۆڕاگر و بەتابشت بە و بێنەوە بیر بەندەی ئێمە، داودی بەدەسەڵات و خاوەن هێز لە هەر کاریّ پەشیمانی ڕووی تێدەکرد هەرپەنای بە ئێمە دێنا ﴿١٧﴾ کێفەکانیشمان کەوی فێر کردبوون، هەر ئێواران و بەیانیان لەگەڵ ئەو (داود)دا بێخەوشی و پەسنی خوا بڵێن ﴿١٨﴾ باڵندەکان کە لە دەوری ئەو (داود) کۆ دەکرانەوە هەموو (بۆ تەسبیح) بێخەوش و پاکی وتنی خوا بۆ لای ئەو دەگەڕانەوە (تا لەگەڵ داود یادی خوا بکەن) ﴿١٩﴾ فەرمانڕەواییەکەی ئەومان پتەو کرد و لەکارزانیمان پێدا بە قسەی ئەو هەموو کێشەیێ دوای پێدەهات ﴿٢٠﴾ ئایا هەواڵی شکایەتکەران بە تۆ گەیشتووە کاتێ کە لە دیواری کۆشک (ی میحراب)ی داود چوونە سەرێ ﴿٢١﴾ وەختێ لە داود وەژوور کەوتن داود لێیان ترسا، وتیان: مەترسە (ئێمە) دوو دادپەروەر و مافخواین (شکایەتکەر دژ بە یەک) کە یەکێکمان غەدری لەوی‌تر کردووە، لە نێوانماندا بە هەق داوەری بکە و ستەممان لێمەکە و لەسەر هەق و بۆ ڕێگای ڕاست ڕێنوێنیمان بکە ﴿٢٢﴾ ئەمە برامە کە نەوەد و نۆ پەزی هەیە، منیش یەک مەڕم هەیە، جا ئەڵێ: ئەوەش بە من بسپێرە و لە قسە ڕەوانیدا بەسەرمدا زاڵە ﴿٢٣﴾ (داود) وتی: ئەو کە مەڕی تۆ دەخوازێ تا لەگەڵ مەڕەکانی خۆی بخا ستەمت لێدەکا، زۆرێ لە هاوبەشان لە یەکتر ستەم دەکەن، مەگەر ئەوانەی کە بڕوایان هێناوە و کردەوەی چاکیان ئەنجام داوە و ئەمانەش زۆر کەمن، داود وای زانی کە ئەزموونە و تەنیا تاقیمان کردۆتەوە، جا لە پەروەرێنەری خۆی داوای لێبووردنی کرد و کەوتە کورنۆش و سوژدەی برد و پەنای بە خوا برد تا بیبەخشێ ﴿٢٤﴾ لەو هەڵەی ئەو خۆش بووین و لای ئێمە پلەی بەرزە، دوارۆژی چاکی بۆ هەیە ﴿٢٥﴾ ئەی داودا ئێمە تۆمان کردە خەلیفە (و نوێنەری) خۆمان لە زەویدا، جا لە نێوان خەڵکدا بە هەق داوەری بکە و مەچۆ بە دوی هەوا و ئارەزوودا کە تۆ لە ڕێگای خوا لابدا، کەسانێ کە لە ڕێگای خوا لابدەن و گومرا بن، عەزاب و ئازاری سەختیان بۆ هەیە، لەبەر ئەوەی لە بیریان چوو کە ڕۆژی حیسابیان هەیە و حیسابیان لێدەکێشرێ ﴿٢٦﴾

Dr. Saleh Ebrahimi

دکتور سالح ئیبراهیمی

ئێمە ئاسمان و زەوی و ئەوەی لە نێو ئەو دووانەدایە بە خۆڕایی بەدی‌نەهێناوە، (ئەوانەی لایان وایە بە خۆڕایی بەدی هاتوون) ئەمە گومانی کافرانە، جا وای بۆ کافرانێ کە تووشی ئاگر دەبن ﴿٢٧﴾ ئایا کەسانێ کە بڕوایان هێناوە و کردەوەی چاکیان کردووە، هەروەکوو ئەمانە دادەنێین کە خراپکار و بێ‌فەڕن یا خۆپارێزان وەکوو تاوانباران بژمێرین ﴿٢٨﴾ کتێبێکی پیرۆزە کە بۆم ناردووی تا لە نیشانەکانی بیر بکەنەوە، خاوەن مێشک و ژیران پەندی لێ وەربگرن ﴿٢٩﴾ سولەیمانمان بە داود بەخشی، ئەو بەندەیەکی چاک بوو، بێ‌گومان ئەو ڕووی لە خوا بوو ﴿٣٠﴾ سەرلەنگۆڕێ و سەرلە ئێوارە وەختێ ئەسپانی ڕەسەنیان لەبەر چاوانی بە سولەیمان نیشانی دران ﴿٣١﴾ (سولەیمان) وتی: من ئەم کۆمەڵی مایین و ئەم ڕەوە ئەسپانەم بۆیێ خۆشدەوێ کە پەروەرێنەرم دەخەنەوە بیرم (و بۆ خەزام دەوێن، هەروا بۆیان دەنواڕی) تا لە بەرچاوی ئاوا بوون ﴿٣٢﴾ ئەو ئەسپانە ئەوندە سەرنجڕاکێش بوون کە سولەیمان وتی جارێکی دیکە ئەو ئەسپانە بگێڕنەوە بۆ لام، جا دەستی بەسەر یاڵ و گەردن و دەست و پێی ئەو ئەسپانەدا هێنا (و خۆشەویستی خۆی سەبارەت بەوان دەربڕی ـ تەفسیری ئیمام فەخری ڕازی و تەنتاوی) ﴿٣٣﴾ سولەیمانمان تاقی کردەوە و لاشەیەکمان بۆ فڕێدا، بان کورسیەکەی دیسان گەڕاوە لای خوا ﴿٣٤﴾ سولەیمان وتی پەروەرندەکەم بمبوورە و دەسەڵات و سامانی وام بدەیێ کە لە داوای من گیر هیچ کەسێ‌تر نەکەوێ دیارە بەختەوەر و دارا و بەدەسەڵات هەر تۆی ﴿٣٥﴾ ئێمە بامان بۆ ڕام و کەوی کرد تا بە فەرمانی ئەو بە نەرمی بۆ هەر شوێنێک ئەو بیویستبا دەکەوتە ڕێ ﴿٣٦﴾ هەموو ئەو شەیتانانەی وا پاڵە و کرێکاری قورەکاری و مەلەوانە بینەکێشەکانیش ئەو مەلەوانانەی کە بتوانن بچنە بن ئاو ﴿٣٧﴾ دەستەیێ‌تر (لە شەیتانەکان) کە پێکەوە بەستراو بە کۆت و زنجیر تۆق لە مل هاتبوونە بن فەرمانی ئەو ﴿٣٨﴾ ئەمە بەخششی بێ‌ژماری ئێمەیە، دەتەوێ ببەخشە یا ڕایبگرە ﴿٣٩﴾ سولەیمانیش لە نێزیکانی ئێمەیە و گەڕانەوەی چاکی هەیە ﴿٤٠﴾ یادی بەندەی ئێمە ئەیووب بکە، ئەودەمەی کە هاواری لە پەروەرێنەری خۆی کرد و گوتی: بەڕاستی شەیتان تووشی بەلا و ڕەنج و ئازاری کردوم ﴿٤١﴾ پێی خۆت بکوتە بە زەویدا، ئەمە کانییە ئاوێکی فێنکە، بۆ شۆردن و مەلێ کردن و خواردنەوە ﴿٤٢﴾

Dr. Saleh Ebrahimi

دکتور سا لح ئیبرا هیمی

لە بەزەیی خۆمانەوە خاووخێزان (ژن و منداڵەکانی) و وێنەی ئەوانیشمان پێبەخشی تا ببێتە بیرەوەری بۆ هەموو خاوەن ئاوەزان ﴿٤٣﴾ (بە ئەیووبمان وت:) چەپکێ ساقەتی گیای تەڕ و ویشک (: قولێ تووڵی ورد و زراو. لقی تازە لک دەرکراو) بگرە بە دەستەوە و (خێزانتی (لیای کچی یەعقووبی) پێ لێدە و سوێندی خۆت مەشکێنە (کە درەنگ هاتبوو بە قسەیەوە)، ئێمە ئەو (ئەیووب)مان بەتابشت بینی (زانیمان کە خۆڕاگرە)، چ بەندەیەکی چاک بوو، ئەو هەمیشە تۆبەکار و ڕووی لە خوا ئەکرد ﴿٤٤﴾ بەندەکانی ئێمە: ئیبراهیم و ئیسحاق و یەعقووب کە خاوەن هێز و بینا بوون یاد بکە ﴿٤٥﴾ ئێمە ئەوانمان وا پاکەوە کرد کە هەمیشە لە یادی ماڵی ئاخیرەتدا بوون ﴿٤٦﴾ ئەوانە لای ئێمە لە هەڵبژاردراوانی چاکن ﴿٤٧﴾ ئیسماعیل و ئەلیەسەع و زولکیفل یاد بکە، هەموویان لە چاکانن ﴿٤٨﴾ ئەمە (بەسەرهاتی پێغەمبەران) یاداوەری و پەندێکە، بێ‌گومان بۆ خۆپارێزان سەرەنجامێکی چاک هەیە ﴿٤٩﴾ باغەکانی بەهەشتی بەرین کە نەمانی بەسەردا نایێ و دەروازەکانی بۆ ئەوان کراوەیە ﴿٥٠﴾ لە حاڵێکدا کە لەوێ (لە بەهەشت)دا پاڵیان داوەتەوە و داوای هەر جۆرە میوە و (خواردن و خواردنەوەی زۆر دەکەن (کە خیرا بۆیان ئامادە ئەبێ) ﴿٥١﴾ لە کنیانە ژنانی هاوتەمەن کە تەنیا چاویان لە مێردەکەی خۆیانە لە ڕووی نامۆ چاو دادەخەن ﴿٥٢﴾ ئەمە ئەوەیە کە بۆ ڕۆژی (بەرێ و) ڕۆژی حیساب بەڵێنتان پێدراوە ﴿٥٣﴾ ئەمە ڕسق و ڕۆزی ئێمەیە کە دوابڕانی بۆ نییە ﴿٥٤﴾ ئەمە (جەزای خۆپارێزانە) بۆ ملبادەران بەدفەرترین جێی گەڕانەوە هەیە ﴿٥٥﴾ دۆژەهە کە (بۆ سووتان) دەکێشرێنە نێوی، جا چ جێگایەکی بەدفەڕە؟! ﴿٥٦﴾ ئەمە خواردنەوەیەکی داغ و کێم و زووخاوە، جا ئەبێ بیچێژن و بیخۆنەوە ﴿٥٧﴾ بێجگە لەمە هەموو جۆرە شکەنجەی دیکەیان بۆ هەیە ﴿٥٨﴾ (بەوان دەوترێ:) ئەم دەسەیش کە لەگەڵ ئێوە بەزۆر دەخرێنە دۆژەهـ بەخێر نەیێن، ئەوانە (بۆ سووتان) دەکەونە نێو ئاگر(ی دۆژەهـ) ﴿٥٩﴾ ئەوانە (بە سەرکردەکانی) خۆیان دەڵێن: بەڵکوو ئێوە (بەخێر نەیێن)، ئێوە ئەم شوێنە خراپەتان پێشەکی بۆ ئێمە ڕەچاو کردبوو، جا چ جێگە ماندووەیەکی خراپە ﴿٦٠﴾ (لەپاشان) دەڵێن: ئەی پەروەرێنەرمان! هەرکەس کە ئەم دەردەی پێشەکی بۆ ئێمە سازداوە ئازار و عەزابی ئەو لە ئاگرا دوو چەندان بکە ﴿٦١﴾

Dr. Saleh Ebrahimi

دکتور سالح ئیبراهیمی

دەڵێن: بۆچ پیاوانێ کە لە خراپکارانمان ئەژماردن، ئێستا نایانبینین ﴿٦٢﴾ ئایا ئەوانەمان بە گاڵتە دەگرت (و ئێستا لە بەهەشتدان) یا چاو (لە نێو ئەو ئاگر و دووکەڵە) ئەونە (بە تەم و دووکەڵ کە نایانبینێ؟! ﴿٦٣﴾ ئەم کێشەی دۆژەهیانە ڕاستە و ئەبێ هەر بێتەدی ﴿٦٤﴾ بڵێ: من فەقەت ترسێنەرێکم، بێجگە لە خوای تاقانەی زۆر بەدەسەڵات هیچ خودایێ‌تر نییە ﴿٦٥﴾ پەروەرێنەری ئاسمانەکان و زەوییە و هەرچی لە نێوان ئەو دووانەدایە، پەروەرێنەری فرە بەدەسەڵات و تاوان بەخش و لێبوردەیە ﴿٦٦﴾ بڵێ: ئەوە هەواڵێکی گەورەیە! ﴿٦٧﴾ کە ئێوە لەوە خۆ دەبوێرن ﴿٦٨﴾ کاتێ باڵانشینەکان کێشە و دەمەقاڵە و گلە و بناشتیان لە نێودا پەیدا ببوو من عیلمم پێی نەبووە ﴿٦٩﴾ بۆیێ پێم ڕادەگەیێنرێ چونکا دەبێ ترس وەبەرنێرێ دیار بم ﴿٧٠﴾ ئەودەمەی کە پەروەرێنەرت بە مەلائیکەکانی فەرموو: خوڵقێنەری بەشەرێکم لە قوڕی کزر (مرۆڤێک لە قوڕ دروست ئەکەم) ﴿٧١﴾ جا هەرکاتێ تەواوم کرد و لەگیانی خۆم فووم پێدا کرد هەمووتان کوڕنوش و سوژدەی بۆ بەرن ﴿٧٢﴾ جا هەموو مەلائیکەکان بەتێکرا سوژدەیان بۆ برد ﴿٧٣﴾ مەگەر ئیبلیس (نەبێ) کە خۆی بە زل دانا و سپڵەیی‌کرد ﴿٧٤﴾ (خوا) فەرمووی: ئەی ئیبلیس چ شتێک بەرایی تۆی گرت کە سوژدە نەبەی بۆ شتێک کە من (بە قودرەتی خۆم بەدیم هێناوە؟! ئایا خۆت لا گەورەیە یا خۆت لە عال و بڵیندەکانی (بەرزتر لەوەی فەرمانی سوژدەت پێ‌بدرێ) ﴿٧٥﴾ (ئیبلیس خۆی بە زل دانا و) وتی: من لەو چاکترم! منت لە ئاگر خوڵقاندووە و ئەوت (ئادەمت) لەگڵ و خاک خوڵقاندووە ﴿٧٦﴾ (خوا) فەرمووی: لەو (لە بەینی مەلائیکە) بڕۆ دەرێ، بێ‌گومان تۆ دەرکراوی ﴿٧٧﴾ تا ڕۆژی بەرێ لەعنەتی منت لەسەر دەبێ ﴿٧٨﴾ (ئیبلیس) عەرزی خوای کرد: ئەی پەروەرێنەرم! تا ڕۆژێ (ئینسانەکان) زیندوو دەکرێنەوە، قان و دەرفەتم بدە ﴿٧٩﴾ (خوا) فەرمووی: تۆ لە مۆڵەتدراوانی ﴿٨٠﴾ تا ڕۆژ و کاتی دیاری‌کراو ﴿٨١﴾ (ئیبلیس) وتی: جا سوێند بە عیزەتی تۆ هەموویان لارێ دەکەم ﴿٨٢﴾ مەگەر ئەوانە کە لە بەندە پاک و خالیسەکانی تۆ بن ﴿٨٣﴾

Dr. Saleh Ebrahimi

دکتور سا لح ئیبر اهیمی

(خوا) فەرمووی: سا ڕاست هەر ئەمەیە و هەرچی من دەیڵێم ڕاستە ﴿٨٤﴾ بە تۆ و بەوانە کە پەیڕەویت لێدەکەن دۆژەهـ بە هەمووتـان تەژی و پـڕ دەکەم ﴿٨٥﴾ (ئەی پێغەمـبەر) بڵـێ: لە بەرابەر ڕاگەیاندنی قورئان و دینی خوا شتێک لە ئێوە ناخوازم و لەو کەسانەش نیم کە بە درۆ شتێ بە خۆیانەوە دەنێن (قسەکانم بەڵگەدار و ڕوونن) ﴿٨٦﴾ ئەم قورئانە پەند و یادواەرییە بۆ جیهانیان ﴿٨٧﴾ بە هەقیقەت دوای ماوە و زەمانێک لە هەواڵی ئەوە ئاگادار ئەبن ﴿٨٨﴾

سوورەی زومەر ٧٥ ئایەتە

سوورەی زومەر لە مەککە هاتۆتە خوارێ و بە (بسم‌الله)وە ٧٥ ئایەتە.

بە ناوی خوای بەخشەر و دڵلاوێن.

ئەم کتێبە (قورئان) لە خوای فرە بەدەسەڵات و لەکارزانەوە، هاتۆتە خوارێ ﴿١﴾ ئـێمە بە هەق قورئانمان بۆ تۆ بە خەڵات ناردووە، خوا بپەرستە و دینی خۆت بۆ ئەو پاک و بێخەوش ڕابگرە ﴿٢﴾ ئاگادار بە، دینی پاک تایبەت بە خوایە، ئەوکەسانەی کە بەجێی خوا گەورەگەلێکیان بـۆ خۆیان گرتووە بە دۆست دەڵێن: هەر بۆیێ عیبادەتیان بۆ دەکەین لە خـوا نێزێکمـان بـکەنەوە، خـوا بەو دووبەرەکـایەتیە ڕادەگـا کە لە نێـو ئەوانـدا هەیە، دیـارە خـوا مـرۆی درۆزنـی سـپڵە ڕێنوێنی ناکا ﴿٣﴾ ئەگەر خوا بیویستبا کە بۆ خۆی منداڵی بگرتبایە لە نێـو بەدیهاتووەکـانی خۆیدا هەرچی کە بیویستبا هەڵیدەبژارد، خوا پاک و بێخەوشە، هەر ئەوە خـوای تاقـانەی زۆر بەدەســەڵات ﴿٤﴾ (خـوا) ئاســمانەکان و زەوی بەڕاســت و بەرهەق خوڵقانـدووە، شـەو لە ڕۆژ دەپێچێ و ڕۆژ لە شـەو (دەپێچـێ) و تەبەق و گـۆی ڕۆژ و هەیڤیشـی کەوی و ڕام (ی فەرمـانی خۆی) کردووە، هەر یەکە لەوانە تا ماوەی دیاریکراوی خۆیـان دەگەڕێـن، ئاگـادار بە هەر ئەوە فرە بەدەسەڵات و زۆر لێبوردوو ﴿٥﴾

Dr. Saleh Ebrahimi